

ዋዕሮ ኤርትራ፡ ወ/ሮ ጉዐይ።
ብደብረ

ሳልሳይን መወዳእታን ከፋል

ማሕዘል፡ ቅድመይ ተደፋኝ!!

ምልኮዕ ባህላዊ ማሕዘል ኤርትራ ካብ ቆርብት በጊዕ ወይ ጤል ዝሰራሕ ይመስለኒ። ብዛዕባል ከኣ ይመላኻዕ። ኣዴታት ኤርትራ

ኣብ ሕቅኣን እየን ንደቀን ዝሓዘላ። ትርጉሙ “ቅድሚኻ ይድፋኣኒ።” ዝብል ትርጉም ከህባ ይደሊ። ዘመኑ ዘምጽኦ ማሕዘል ካብ ሸራ ወይ ጨርቂ ዝሰራሕ ኮይኒ “ቅድመይ ተደፋኝ።” ዝብል ትርጉም ከህባ ይደሊ። ምኽንያቱ ድንገት ነታ ዝሓዘለት ኣደ ዕንቅፋት ሃሪምዎ ንቅድሚት እንተወዲቃ፡ ኣብ ናይ ቀዳማይ ማሕዘል ኣደ እያ ቀዳማ ትህሰ፡ ኣብ እቲ ናይ ካልኣይ ከኣ እቲ ውሉድ እዩ ዝህሰ።

ደገፍቲ ሕግደፍ ብፍላይ ከኣ ኣደታት

ከስዕስዓ ከለዎ ማሕዘል፡ ቅድመይ ተደፋኝ እዩ ዝመስል። ነፍሱ-ፍታው ልዕሊ ውሉድካ። ከም ህልቂት ላምጮዳዛ፡ መንእሰያት ኤርትራ ኣብ ባሕሪ ቀለብ ዓሳ እንዳገኙ፡ መንእሰያት ኤርትራ፡ ኣብ ፈቀዶ በረኻታት፡ ኣውያት ኣብዘይብሉ ንቡር ቀብሪ ከይረኸቡ ወዲቆም ዝተረፉ ኣሻሓት ከለዉ፡ ደቀን ንሞት ኣረኪቡን፡ ደም ደቀንን የሕዋተንን ረጊጸን፡ ሓገሰን ዘስተማቕራ ዘለዎ እየን ዝመስላ። ኣብ እቲ ውሽጢ እቲ ምልካዊ ስርዓት ዘለዉ ይኹኑ ዘየለዉ፡ ውሩያት ሰባት ብብሓዶ ብዕባራ ምኽንያታት እንዳሃለቁ እንዳረገገ፡ ስላቀ ከበርኣን፡ ናይ እንቋዕ ሓገስና ሳዕሲዒተን ድኹም ኣተሓሳስባ ወይ ከኣ ኤርትራዊ ባህሪ ከምዘየብለን እዩ ዘርኢ። ኤርትራውያን እንተኮይነን፡ ጽባሕ ተራ ናተን ከም ዘሎም ኣየስተብህላን ኣለዎ።

ነዚ ኣብ ሳዕሊ ዝተጠቀሰ ሓደ ጽቡቕ ኣብነት ጉዳይ ጀነራል ስብሃት ኤፍሬም እዩ። በዓል ኣርባዕተ ኮኸብ ጀነራል ስብሃት ኤፍሬም እንታይ ከምዝረኸቦ ኩላትና ንዕዘቦ ዘለና ጉዳይዮ። ኣብ ኣፍደገ ገዝኡ፡ ብጥይት ተሃሪሙ ወዲቁ ዝብል ዜና ተሰማራ። ይኹን ደኣ እምበር ብሂወት ይሃሉ ይሙት ከሳብ ሓጂ ዝተፈልጠ ነገር የለን። ጀነራል ኣብ ናይ ገድሊ ሂወቱ፡ ኣብ ናይ ሩባ ሓጻ ወተሃደራዊ ጥላን እንዳሓንጸጸ፡ ብጸብለልታ ገድሊ ዝመርሐ ተጋዳላይ፡ ሕጂ ድሃዩ ሃንደበት ጠፊኡ ተባሂሉ። ዋላ እኳ ኢስይያስ ካብ ስልጣን ከይወርድ ኣብርቲዑ ሰራሐ (ካብ ሰባዓታት ጀሚሩ ኣንጻር ኢስይያስ ዘዝተባገሱ ለውጥታት ዘኸሰመን ህልውና ኢሳይያስ ከናዋሕ ዝገበረን ሰብ እዩ።) ተባህሉ እንተተሓምዮ፡ እዚ ናይ ሕጂ ፈተነ ቅትለት፡ “ዩዝ ኣንድ ስርዓው” (ተጠቁምካ ደርብዮ) ዝብል ፖሊሲ ኢሳይያስ ኣርኪብዎ ዶ ይኸውን፡ ዝብል ሕቶ እዩ ዘልዕል። እዚ ድሕሪ መጋረጃ ዝኾነ ብውጥን ዝኸደ ከሕደት ከምዘሎ እዩ ዘርኢ። እምበርኣከስ ጀነራል ስብሃት ኤፍሬም፡ ሓደጋ ረኺቡ ተባሂሉ ኣብዚ ኣሎ ተባሂሉ ድሃዩ ተሳኢኑ ኣብዘለዉሉ እዩን፡ ደገፍቲ ህግደፍ “እዚ ትማሊ ምሳና ዝነበረ ብጻይና ጀነራል ኣብይ ኣሎ።” ኢሎም ደሃዩ ኣይሓተቱን። ኢሳይያስ ኣብ መበል 28 ዓመት በዓል ናጽነት ኣብ ዘስምዖ መደረ፡ “እንዳመመና ኢና መጸእና።” ዝበሎ “ተመሚዮላና” ኢለን ዝሳዕስዓ ዝመስላ። ከም እቲ ማሕዘል ቅድመይ ተደፋኝ፡ እሱ ቅድሚኡም ይደፋኝ፡ ኣይግድሱምን እዩ። ብኣንጻሩ ኣብ ደምበ ፍትሒ ዘለዉ እዮም ተጨኒቆም ድሃዩ ዝሓትሉ ዘለዉ። ንሶም እዮም ከም እቶም ዝጠለሞም ቀደምት ብጻቱ ማዕረ ክብሪ ዝሃብዎ። ደገፍቲ ህግደፍ ግን ተረኣን ከሳብ ዝበጽሕ ንሰን ሳዕሲዒተን ክቅጽላ እዩን። ጥልመት፡ ካብ እዚ ንላዕሊ ጥልመት የለን፡ ጸዕዳ ጥልመት።

እዘን ኣብ ኣስመራ ዘለዎ እዩ ዝስዕስዓ ዘለዎ ግን ፈትዮን ኣይኮናን። ብምምሕዳራት ብናይ መቐኘን መግቢ ብኸብደን ተታሒዘን (ኩፖንን ስለዝሕደጋ) እየን ተገዲደን ዝስዕስዓ። ወ/ሮ ጉዐይ ክትገልጸን ኮላ፡ “ኣብ ዓዲ ዘለዎ ኣደታት ይበኽዩ ኣለዎ።

እዘን ትማሊ (ኣብ መበል 28 ዓመት በዓል ናጽነት) ከስዕስዓ ዝረአኸምዎን ኣዴታት ፈትዮን ዲዮን መሲሊኩም ሳዕሲዎን፤ ኣይኮነን፤ እንታይ ደኣ ተገዲደን፤ ብኣፍንጫ!!” ከትብል እያ ጸገመን ነጊራትለን። መልእኽታ ግልጺ እዩ ነይሩ። መንእሰያት ኤርትራ ንኣዲታቶም ብጽሑለን፤ ኣለናልኪ በልዎን ዝብል እዩ። እዛ ሃገር ብድሕሪ ሕጂ ናይ ማንም ኣይኮነትን። ናይ መንእሰያት እያ። ስለዝኾነ ከኣ መንእሰያት ቶባእ ኢሳይያስ! ቶባእ ህግደፍ! ኢሎም ክብገሱን ሃገሮም ካብ ውልቀ መላኺ ኢሳይያስ ክከደግዎን ተማሕጺና። ወ/ሮ ጉዐይ ኢዳ ናብቶም መንእሰያት እንዳመልከተት፡ “ነግኻትኩም እያ እዛ ሃገር። ንዓይ እውን ኣይኮነትን ንዓባይቲ እውን ኣይኮነትን። ደቀይ ኣብ ጀርመን ስለዝዓባዩ ንዕሶም እውን ኣይኮነትን። ሃዩ ሃገር ኣድሕኑ ሃገር ናትኩም እያ።” ኢላ እያ ተሪር መጻዋዕታ ዝገበረት።

ወ/ሮ ጉዐይ፡ ህግደፍ የፈራርህዎ ከምዘለዉ ኣይሓብእትን። “ሓንቲ ካብ ጎረቤተይ ደጋፊት ህግደፍ ዝኾነት ንደቀይ፡ ‘ክቀትልኹም እዮም፡ ክሓርዱኹም እዮም፡’ እንዳበለት ኣጃጂያቶም።” ከትብል ዝኣረገን ዝነበረን ናይ ህግደፍ መፈራርሂ ሜላ ኣቃለዐት። ፕሮፌሰር ኣርኣያ እውን ምስ ናዝ ኣብ ዝገበሮ ቃለ መጠይቅ ነዚ ሜላ ድሕሪ ጂ 13 ከምዚ ዓይነት መፈራርሂ ይበጽሑ ከምዝነበረ ኣብሪሁ እዩ። እንተኾነ ወ/ሮ ጉዐይ ቀሰይ እንዳበለት ንደቃ ተረድኦም ከምዘለ ኣብሪሃ። ብፍርሂ ተዋሒጣ ንድሕሪት ኣይበለትን። ንሷ እምነቲ ኣብ ፈጣሪኣ ጌራ ኣላ። እሷ ትብል ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ሃይማኖትና ዝብለና፡ እግዚአብሔር ዝሃበና ትእዛዝ ሓቂ ተዛሪብ እዩ ዝብል። ኣነ ብእባ ሓጎታተይ ክወራረስ ዝመጸ ጻል ኣቕሽሽቲ እዩ። ስለዝኾነኩ ከኣ ሓቂ ተዛሪብ ክመውት ኢዩ ዝደለ።” ከትብል ካብዚ ሓጂ ዘላቶ ቃልሲ ሓርነት ንድሕሪት ገጻ ከምዘይትጥምት ብቆራጽነት ገለጸ። “ኣነ እንድሕር ክቃወም ኮይነ፡ ብሕብእብእ ዘይኮነስ ብግልጺ ክቃወም ኣሎኒ። ኣነ ዝቃወም ዘለኹ ምእንቲ ህዝቢ ኤርትራ፡ ምእቲ እታ ስንክልቲ፡ ምእንቲ እታ ኣደ ስውእ እዩ።” ከትብል ነቲ ቆራጽነቲ ትብዓት ትውስኸላ። “ኣነ ኣክንዲ ህዝባይን መሬይተይ ከእዊ ደልዮ። ኤርትራ ሽማ ጥራሕ ዩ ዘሎ። ኤርትራ የላን፡ መሬታ የላን መኺኑ እዩ።” ከኣ ትብል ንክትብኪ ሕንቅንቅ እንዳበለት። ብዛዕባ እዚ ከተብርህ ኮላ፡ ሓረስቶት ሓሪሶም ከይበልዑሉ ጣፍ ኣይትዘርእዎን፤ ዳጉሳ ኣይትደግምዎን ኢኹም እንዳተባህሉ በቲ ስርዓት ብኢዶም ተታሒዞም ከም ዘልዉ ትገልጽ። “እንታይ ኢና ንርኢ ዘሎና፡ ስለምንታይ ኢና ንፈርሕ።” ኢላ ትሓትት ብሕርቃን። ቀጺላ “ስለዚ ኣንቱም የሕዋተይ፡ ኩሉኹም የዕርኽት ኣለዎኹም፡ ኣንስቲ ኣለዎኹም። ኣምጽእዎን ኣንስትኹም፡ ኣምጽእዎን የዕርኽትኹም፡ ብሓባር ኡ ይበላ፤ ይዛረባ፤ ብሓባር ነእዊ” ከትብል ንተሳተፍቲ ብወን ሞሊኦቶም።

ሃማድኤ ንመሰል ደቂ ኣንስትዮ ኤርትራ ዝቃለስ፡ ብህዝባዊ ግንባር ዝቆመ ካብ ጊዜ ቃልሲ ጀሚሩ ነዊሕ ዝገበረ ትካል እዩ። እዚ ሓጂ ዘሎ ኣገልግሎት ሃማድኤ ግን ንዝቆመሉ ዓላማ ሲሒቱ ንምልካዊ ስርዓት ምጥባቕ እዩ ኮይኑ ዘሎ። እታ ናጽነት ከተምጽእ ዝሰንከለት ህላዌኣ ከመይ ኣሎ፤ እታ ኣደ ስውእት ብኸመይ ትነብር ኣላ ዝብሉ ሕቶታት ከምልስ ዓቕሚ ኣብዘይህልዉ ደረጃ በጺሑስ ንክፋእ ምልኪ ኣብ ምክልኻል ድሮ ኣትዩ ኣሎ። መልእኽቲ ወ/ሮ ጉዐይ፡ “ዎ!!! ኣብ ምሉእ ዓለም ዘለኹን ሃማድኤ፡ ንዓና ‘ዝነገሰ ንጉሳይ ዝበረቀ ጸሓይ’ ንብል ዝነበርናስ ገድፍክን፡ እታ ኣደ ስውእቲ ኣብ ፈቀዶ ሃገር ትልምን ዘላ፡ እንታይ ክትብለክን እያ፡ እታ ስንክልቲ ሕፍረታ ክትከድን ዘይትክእል ኣእዳዎ ዝቆረየት፡ ብእግራ ክትከይድ ዘይትክእል ኣእጋራ ዝሰንከለት ተጋዳሊት፡ እንታይ ክትብለክን እያ። እታ ሓቀኛ ንኤርትራ ቅድሚት ሓሊፋ ዝተሰወአት፡ እታ ኣደ ስውእቲ ከም በዓል ኣደይ ቁዱሳን (ኣብ ፊስቡክ ዝተዘርገሐት) ኣብ ፈቀዶ ጽርግያ ገበነኣ ቀሊዓ ትልምን ዘላ፡ እንታይ ክትብለክን እያ።” ከትብል ተሪር መልእኽታ ዘመሓለፈት።

ኤርትራዊ ዝጭፍጭፎን፡ ዝድህኾን ከምዘፈቱ ህግደፋውያን ከኣ ለቕልቕቲ ከምዝኾኑ ገለጸ። ብዛዕባ ኤርትራ ሓንቲ ሕቶ ሓቲቶም ክትምልስ ዘይትክእል ትፋኒ ትበሃል ኤርትራዊ መቐል ዘለዎ ኣመሪካዊት ኮመድያን፡ ነቲ ከይተጠራጠረ ሂወቱ ዝሰወአ ስውእ ተጋዳላይ ዝዩቆሙሉ ሃወልቲ ንሩስያዊ ፑሽኪን ሃወልቲ ዝቆሙሉ፡ ንቲፋኒ ከኣ ሊዕሊ እታ ሂወታ ዝወፈየት ሓየት ሽምን ክብርን ከምዝሃብዎ፡ ከምስሉ ከኣ ኤርትራዊት ክነሳ ዜግነት ኤርትራ ከምዝሃብዎ፡ ከምዘገሃዩ ኣይሓብእትን። ተሃማድኤን ሃማመተኤን ከኣ ተዋሳኔቲ ናይ እዚ ድራግ ከምዝኾኑ ግልጺ እዩ ነይሩ። ንስንኩላን ንደቂ ስውእት እንዳተባህሉ ዝዋጸእ ገንዘብ ንኸምዝን ወጻኢታት ሆቴል ኣኼባ መንእሰያት ህግደፍ መሸፈኒ ከምዝውዕል፡ ኣብመዓልቱ ከምዘይበጽሖ፡ ኣብ ናይ ጥፍኣት ንጥፈታት ከምዝጠፍእ ኣብሪሃ።

ወ/ሮ ጉዐይ ንምምሕዳር ኦርቶዶክሳዊት ኤርትራ እውን ኣይገደፈትሎምን። “ንሕና ርጉማት ኢና።” ከትብል ትጅምር። “ሓው ምስ ሓው፤ ጎረቤት ምስ ጎረቤት ምትእምማን ኣጥፊእና።” ኢላ ከኣ ትቅጽል። “ካብ ስርዓተ ሕጊ ኦርቶዶክሳዊት ቤተ ክርስትያን ወጻኢ፡ ጳጳስ ተገዚቶም ከለዉሲ ባዕሎም ሲሜት ወሲዶም።” ከትብል ኣብ ኦርቶዶክስ ሃይማኖት ዝተገብረ ዓቢ ክሕደት ትገልጽ። ንነገሩ ኢሳይያስም ሕጋውነቱ ኣጥፊኡ፡ ንስልጣኑ ብዘይ ወለንታ ህዝቢ ብሓይሊ ገቢቱ ሕዚዎ ስለዘሎ፡ ኣብ መንበረ ጳጳስና ዝተገብረ ጥልመትም ነዚ ዝመሳሰል ጥልመት እዩ። “ጳጳሳት ዝኣኹሉ ኣብ ኤውሮፓ መጻኢም ክሕስዉ ርኢና።” ከትብል ከኣ ምስክርነታ ትህብ።

ናብ ኣምላኽና ንመለስ። እግዚአብሔር ኣምላኽ ዓንዲ የብሉን፡ ግን ከኣ ብእምነት ጠጠው ኢሉ ኣሎ። ስለዚ ኣብ እግዚአብሔር እምነት ይሃልወና። ከም ቀደምት ኣባታትና ኣስላማይን ክርስትያናይን እግዚአብሔር (ኣላህ) ጸሎት ናትና የድልዮ ኣሎ። ሓደ ልቢ ሓደ ቃል ከኣ ንኹን። ኣስላማይ ክርስትያናይ ከይተባህለ፤ ኣውራጃ ከይፈለዩ፤ ንትቶዓተ ብሄራት እንዶ ኣይኮነን ተሰዊኦም የሕዋተና። መዓልታዊ ጸሎት ወ/ሮ ጉዐይ፡ “እግዚአብሔር ኣባና፡ ኤርትራ ትበሃል ሃገር ዝሃብካና፡ ነመስግነካ ኣለና። ፈሊጥናን ከይፈለጥናን ዝገበርናዮ ሓጥኣትና ገዲፍካ ተዓረቀና። ብርሃን ካባኻ፤ ራህዋ ካባኻ እዩ። ይኣክል በለና። ካብ ሓሰውቲ መራሕቲ ሃገርን ሃይማኖትን ገላግለና።” ጸሎታ ጸሎት ኩላትና ይግበር፡ ኣሜን።

ኣብ መወዳእታ ወ/ሮ ናይ ይኣክል ጭርሖ ኢዶ ኣቃሊሓ። ኢሳይያስ ክኸይድ እዩ፤ ኢሳይያስ ክጠፍእ ኢዩ። ኢሳይያስ ተዳሂሉ እዩ፤ ኢሳይያስ ጀጂዩ እዩ፤ ኢሳይያስ ማዳ ብማዳ ኮይኑ ኣሎ። ጌና ብሕጂ ከኣ ካልእ ክመጸ እዩ። ኢሳይያስ ኣፈወርቂ

ሞራሉ ተሰይሩ እዩ። ኢሳይያስ አፈወርቂ የለን። እሱን ንህግደፍ ዝሕግዙን ኤርትራዊያን ኣይኮነኩን። ኤርትራዊ ዝኾነ፡ ሃገረይ ይበል ሕጂ። ኤርትራዊ ዝኾነ፡ ይኣክል ይበል ሒጂ። ኣንስትኹም ኣምጽኡ!!!! ኣነ ግን ኣይስዕስዕን ኢየ። ሸዑ፡ ኤርትራ ነጻ ምስወጻት ኢሳይያስ መቀመቅ ምስ ከደ ደቀይ ሒዘ ክስዕስዕ ኢየ።

መወዳእታ፡ ርእይቶ ደብረ

ወ/ሮ ጉዐይ፡ ቅድሚ ኩሉ ነቲ ትብዓትክን ድፍረትኪን ኣድናቆተይ ብድጋሚ ክገልጽ እፈቱ። ካብ ማዕመቅ ልቦይ ከኣ የመስግነኪ። ባይታ ዘይረኽባ ኮይነን እምበር ከምዚ ከማኺ ኣሸሓት ከምዘለዎ ተስፋ እገብር። ደቂ ኣንስትዮ ዘግለለ ለውጢ ዜሮ ሸቶ እዩ ዝወቅዕ። ጸሓፋይ ኣይኮነኩን። ተመኩሮም የብለይን። ግን ክፍትን ኢለ እየ ነዚ ናትኪ ትምህርቲ ከጉልሓ ፈቲነ። ከም እቲ ንስኺ ክትገልጽዮ ዝደለኺ ኣይገለጽኩምን ክኸውን ይኸእል እየ። ምስ ምትሓት ክህሎት ወሲድኪ ይቐረታ ክትገብሪ ይሓትት። መልሲ እንተዝረክብ ደስ ምበለኒ። እንተዘይኮነ ኣብ ካልእ ናይ ትምህርቲ ጊዜ የራኸበና።

ርእይቶ፡ ህግደፍ ኣነኣኢስና ንርእዮ ጸሓፊ ኣይኮነን። ፎቮረኦምን ጽዮፍ ስርሓምን ካብ ምትግባር ንድሕሪት ኣይብሉን እዮም። ነዚ ከኣ ዓቢ ቢጀት ክብጅቱ ከምዝኸእሉ ኣሰና ቲቪ ሓበሬታ ሂሱ ኣሎ። ኩላህና ብፍላይ ኣብ ክባቢ ወ/ሮ ጉዐይ ዘለኹም ንወ/ሮ ጉዐይ ክንሕልዎን ይግባእ። ኣብ ነሕድሕድና ክንተሓላሎ ዋርድያ ክንወጽእ ኣሎና እብል።

ምልኪ ይፍረስ ፍትሒ ይንገስ!!!

ሓውኹም

ደብረ